

**KIMITOÖN
KEMIÖNSAARI**

Plan för

**Användning av fostrande samtal och
disciplinära åtgärder**

inom den grundläggande utbildningen i Kimitoöns kommun

1. Inledning

En trygg och trivsamt skolmiljö är en förutsättning för att eleverna i lugn och ro ska kunna följa med i undervisningen och lära sig nya saker. I varje skola ska det finnas regler vars syfte är att skapa arbetsro. Ordningsreglerna ska bidra till att skolmiljön känns trygg och stimulerande för alla. Ordningsreglerna ska stödja och vägleda eleverna, skolpersonalen och vårdnadshavarna i frågor som rör olika situationer och förhållanden i skolmiljön. Med samtal och positiva metoder kan man ofta nå arbetsro och trivsel i skolan. Lärarna och skolans vuxna har till sitt förfogande en stor mängd pedagogiska lösningar och metoder för att i förebyggande syfte främja arbetsro och en trygg inlärningsmiljö.

[Lagen om grundläggande utbildning](#) (GrUL 29 §) förpliktar utbildningsanordnaren att i samband med läroplanen utarbeta en *plan och anvisningar om användningen av fostrande samtal och disciplinära åtgärder och förfaringssätt*. Syftet med planen är att se till att förfaringssätten är lagenliga och enhetliga och att eleverna behandlas jämlikt. Planen bidrar också till att skolans ordningsregler följs.

Utöver Kimitoöns kommuns ordningsstadga för skolorna har alla skolor egna trivsel- och ordningsregler. Denna plan för användning av fostrande samtal och disciplinära åtgärder är gemensam för alla skolor inom den grundläggande utbildningen i Kimitoöns kommun.

Meningsfulla ordningsregler och främjande av delaktighet

Det är viktigt att ordningsreglerna i skolorna diskuteras regelbundet och att eleverna är delaktiga i uppgörandet av reglerna. Eleverna ska ha möjlighet att uttrycka sin åsikt i frågor som gäller elevernas ställning och eleverna ska enligt lagen (GrUL 47 a §) ges möjlighet att delta i beredningen av planen. Den här planen är uppgjord i samarbete med utbildningsanordnare, lärare och elever.

Skolornas ordningsregler ska vara ett levande dokument som återspeglar skolvardagen och som eleverna kan återkoppla till. Ordningsreglerna känns mer meningsfulla om eleverna är med och formulerar vad som ska gälla i just deras skola. Lärare, elever och vårdnadshavare ska känna till skolans regler och vilka konsekvenserna blir om de inte följs. Skolan kan informera om ordningsreglerna och planen exempelvis på föräldramöten och/eller via elektroniska informationskanaler.

Konsekvenser om ordningsreglerna inte följs

Den här planen ger skolorna anvisningar om förfaringssätten vid fostrande samtal och disciplinära åtgärder samt definierar gränser för när olika åtgärder skall användas samt stöder lagenligheten i verksamheten. Ur ett elevperspektiv är det viktigt att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt och agerar konsekvent då eleverna inte följer ordningsreglerna.

- Endast disciplinära åtgärder som nämns i lagen får användas och vid användningen av disciplinära åtgärder ska man iaktta de allmänna rättsskyddsprinciperna inom förvaltningen
- Användningen av åtgärder ska grunda sig på sakliga och objektiva skäl
- Konsekvenserna av likartade gärningar ska vara desamma, dock så att upprepade gärningar kan anses som en försvårande omständighet
- De disciplinära konsekvenserna ska stå i proportion till gärningen och därtill ska elevens ålder och utvecklingsstadium beaktas
- Disciplinära åtgärder får inte användas på ett sätt som kränker eller förolämpar eleven.

Skolans rektor ansvarar för att skolpersonalen instrueras i och har den kompetens som behövs för att utöva disciplinära befogenheter.

Uppföljning och utvärdering

Planen följs upp och utvärderas årligen. Genomförandet och effekterna av fostrande samtal och disciplinära åtgärder följs upp och utvärderas i skolorna, både inom lärarkåren och inom elevkåren. Planen uppdateras vid behov och personalen och elevkåren ska höras innan den uppdateras och godkänns.

2. Ordningsstadga för skolorna inom den grundläggande utbildningen i Kimitoöns kommun

Skolornas ordningsstadga främjar den interna ordningen och en god atmosfär i skolan för studier i lugn och trygg studiemiljö. Ordningsstadgan gäller under skoltid och i skolans verksamhet.

- Du visar hänsyn, respekt och uppför dig väl under lektionstid, på rasterna, i matsalen och då skolan ordnar verksamhet som sker utanför skolområdet
- Du följer de uppmaningar och anvisningar som lärare och annan personal i skolan ger dig
- Trakasserier, våld och mobbning är förbjudet
- Du kommer i tid till lektionerna, har med dig ditt arbetsmaterial och har gjort dina hemuppgifter
- Du håller rent i och omkring skolan
- Du respekterar skolans och dina klasskamraters egendom
- Du tar inte med dig farliga föremål/ämnen eller olagliga föremål/ämnen
- Du skall vistas på skolområdet under skoldagen
- Du använder mobiltelefon och övrig elektronik enligt de anvisningar som ges i skolan

3. Fostrande samtal, sanktioner och disciplinära åtgärder

Mobbning, trakasserier och våld under skolvägen (GrUL 29 §)

Skolans lärare och rektor är **skyldig att meddela vårdnadshavarna** till den elev som gjort sig skyldig till och den elev som utsatts för mobbning, trakasserier och våld under skolvägen. Skolans befogenheter gäller endast skolans verksamhet. Således gäller inte ordningsreglerna under skolvägen och skolan kan inte utdela straff för sådant som inträffar under skolvägen.

Fostrande samtal (GrUL 35 a §)

En elev som stör undervisningen eller på något annat sätt bryter mot ordningen i skolan, gör sig skyldig till fusk eller behandlar andra elever eller skolans personal respektlöst eller på ett sätt som kränker deras människovärde kan som första åtgärd åläggas att delta i ett fostrande samtal i högst två timmar.

- **Första åtgärd** för att ta tag i elevens brott mot ordningsreglerna
- Används vid brott mot ordningsreglerna, fusk eller då eleven ”*behandlar andra elever eller skolans personal respektlöst eller på ett sätt som kränker deras människovärde*”
- **Högst två timmar** under eller utanför skoltid, kan också delas upp i kortare avsnitt
- Vid fostrande samtal specificeras i samråd med eleven den gärning eller försummelse som föranlett åtgärden och vid behov utreds i mera omfattande utsträckning orsakerna till uppförandet och dess konsekvenser samt de medel som står till buds för att förbättra elevens uppförande i skolan och hans eller hennes välbefinnande
- Beslut om fostrande samtal fattas av lärare eller rektor
- Den som utför det fostrande samtalet dokumenterar det i Wilma
- Vårdnadshavarna meddelas
- Vårdnadshavarna ska ges tillfälle att delta i samtalet eller i en del av det, om det anses behövligt

Ogjorda hemuppgifter (GrUL 36 §)

En elev som försummat sina hemuppgifter kan åläggas att efter skoldagens slut under högst en timme åt gången utföra sina uppgifter under övervakning.

- Lärare fattar beslut
- Vårdnadshavarna meddelas
- **Högst en timme** åt gången
- Övervakas
- Skolskjuts ordnas vid behov

Ersättning av skada (GrUL 35 §)

Bestämmelser om skyldigheten för en elev att ersätta den skada som han eller hon har orsakat finns i skadeståndslagen (412/1974).

- Skador skall anmälas till elevens vårdnadshavare
- Rektor eller lärare dokumenterar i Wilma

Elevers skyldighet att städa eller ordna upp skolans utrymmen (GrUL 35 §)

Om det med säkerhet är känt vem som utfört gärningen och denne kan identifieras, kan en lärare vid eller rektor för skolan av pedagogiska skäl bestämma att eleven ska rengöra eller ordna upp skolans egendom eller utrymmen som eleven avsiktligt eller av oaktsamhet smutsat ned eller skapat oreda i. Uppgiften ska utföras under övervakning och den får inte vara farlig eller tung för eleven med beaktande av elevens ålder och utvecklingsnivå. Det får inte ta mer än två timmar att utföra uppgiften. Eleven får inte utebli från undervisningen för att utföra uppgiften. Om uppgiften utförs vid sidan av elevens arbetsdag ska detta meddelas till elevens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Utförandet av uppgiften ska beaktas vid beslut om disciplinära åtgärder enligt denna lag.

- Rektor eller lärare fattar beslut
- Vårdnadshavarna skall informeras om städningen sker utanför skoltid
- Utförandet **övervakas**
- Uppgiften **får inte utföras under lektionstid**
- Får **inte ta mer än två timmar**
- Uppgiften får **inte vara farlig** eller tung för eleven
- Utförandet av uppgiften skall beaktas vid beslut om disciplinära åtgärder → utförd uppgift lindrar andra påföljder

Kvarsittning, disciplinär åtgärd (GrUL 36 §)

En elev som stör undervisningen eller i övrigt bryter mot ordningen i skolan eller gör sig skyldig till fusk kan ges högst två timmars kvarsittning. Vid kvarsittning kan eleven få utföra skriftliga eller muntliga uppgifter, övningar och uppgifter som stöder fostran, undervisningen och utvecklingen, står i rätt proportion till elevens gärning eller försummelse och är lämpliga för eleven med hänsyn till elevens ålder och utvecklingsnivå. Eleven kan även åläggas att sitta tyst under kvarsittningen. Kvarsittning får inte ordnas så att eleven till följd av den blir tvungen att utebli från undervisning i enlighet med läroplanen eller någon annan plan som gäller skolans verksamhet.

- Beslut fattas av elevens lärare
- Innan en elev ges kvarsittning skall eleven **höras** och annan behövlig utredning skall utföras (detta skall **skriftligt dokumenteras**)
- Den som beslutar om kvarsittningen dokumenterar den i Wilma
- Vårdnadshavarna **meddelas** om kvarsittningen
- Kvarsittningen skall övervakas
- Skolskjuts skall vid behov ordnas
- Nödvändig elevvård skall ordnas (GrUL 36 h §)

Skriftlig varning, disciplinärt straff (GrUL 36 §)

En elev som stör undervisningen eller i övrigt bryter mot ordningen i skolan eller gör sig skyldig till fusk kan ges högst två timmars kvarsittning eller en skriftlig varning.

- Skriftlig varning ges om förseelsen är allvarlig eller om eleven har flera bestraffningar
- **Rektor** fattar beslut om skriftlig varning
- Försummelsen skall preciseras, **eleven skall höras** och annan behövlig utredning skall utföras
- **Vårdnadshavarna skall höras**
- **Rektor** gör ett skriftligt beslut med besvärshanvisning
- Nödvändig elevvård skall ordnas (GrUL 36 h §)

Avstängning på viss tid, disciplinärt straff (GrUL 36 §)

Om förseelsen är allvarlig eller om en elev fortsätter att uppföra sig olämpligt efter att ha fått kvarsättning eller en skriftlig varning, kan eleven avstängas för högst tre månader.

Utbildningsanordnaren skall ordna undervisningen så att den elev som har avstängts för en viss tid inte blir efter i de framsteg som hans eller hennes årskurs och undervisningsgrupp gör. För den avstängda eleven utarbetas en individuell plan utifrån läroplanen och undervisningen genomförs och inläringen följs enligt denna plan (GrUL 36 a § 2 mom.).

Då en elev har uppfört sig så våldsamt eller hotfullt att säkerheten för en annan elev eller en person som arbetar i skolan eller i ett annat undervisningsutrymme blivit lidande eller allvarligt äventyrats, och det finns en uppenbar risk för att det våldsamma eller hotfulla uppförandet upprepas, *kan ett beslut om avstängning på viss tid verkställas innan det har vunnit laga kraft*. Ett beslut om verkställighet av ett icke lagakraftvunnet beslut om avstängning för viss tid och ett beslut om den tidpunkt då verkställigheten inleds skall fattas i samband med beslutet om avstängning.

- Beslut om avstängning för viss tid fattas av det behöriga kollegiala organet hos utbildningsanordnaren, i Kimitoöns kommun är det skolnämndens sektioner.
- Till beslutet fogas besvärshanvisning
- **Eleven** skall höras
- **Vårdnadshavarna** skall höras
- Skolans rektor gör en skriftlig redogörelse över gärningen/försummelsen, annan behövlig utredning, samt information om hur elev och vårdnadshavare har hörts
- Bestämmelser om att det organ som svarar för socialvården ska vara representerat vid handläggning av ett ärende som gäller avstängning av ett läropliktigt barn från skolan finns i 24 § 2 mom. i barnskyddslagen
- Nödvändig elevvård skall ordnas (GrUL 36 h §)

Uppmaning att avlägsna sig från klassrummet eller från annan skoltillställning (GrUL 36 §)

En elev som stör undervisningen kan bli tillsagd att lämna klassrummet eller det rum där undervisningen ges för den tid som återstår av lektionen, eller en skoltillställning.

- Läraren fattar beslut om att lämna klassrummet
- Lärare eller rektor fattar beslut om att lämna skolans tillställning

- Skall övervakas
- Den som fattar beslut dokumenterar i Wilma
- Vårdnadshavarna skall meddelas
- Nödvändig elevvård skall ordnas (GrUL 36 h §)

Förvägran att delta i undervisningen (GrUL 36 §)

En elev kan förvägras rätt att delta i undervisningen för högst den återstående arbetsdagen, om det föreligger en risk för att en annan elev eller en person som arbetar i skolan eller i ett annat undervisningsutrymme blir lidande av elevens våldsamma eller hotfulla uppförande eller om undervisningen eller därtillhörande verksamhet försvåras orimligt mycket på grund av elevens störande uppförande.

- Rektor fattar beslut
- Vårdnadshavarna skall meddelas
- Dokumenteras i Wilma
- Övervakning skall ordnas ifall rektor fattar beslut om att eleven får undervisning i skolan för en del eller resten av dagen, men inte kan delta i undervisningen med sin egen grupp
- Ifall eleven skickas hem för den återstående arbetsdagen, tar övervakningsansvaret slut då eleven inte längre deltar i undervisningen. Om eleven normalt får skolskjuts borde sådan ordnas också i denna situation
- Nödvändig elevvård skall ordnas (GrUL 36 h §)

Avlägsnande av en elev som uppför sig störande och äventyrar säkerheten (GrUL 36 b §)

Lyder en elev inte en uppmaning att avlägsna sig enligt har rektorn och läraren rätt att avlägsna eleven från klassrummet eller ett annat utrymme där det ges undervisning, eller från en skoltillställning. Rektorn och läraren har också rätt att avlägsna en elev från skolans område, om eleven inte avlägsnar sig efter att ha fått veta att han eller hon avstängts från undervisningen.

Försöker en elev som skall avlägsnas förhindra detta genom att göra motstånd, har rektorn och läraren rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att få eleven avlägsnad och som med hänsyn till elevens ålder och situationens hotfullhet eller motståndets allvar och en helhetsbedömning av situationen kan anses vara försvarbara.

- Rektorn och läraren kan avlägsna tillsammans eller var för sig
- Det är förbjudet att använda maktmedelsredskap för att avlägsna eleven
- Om läraren eller rektorn använt sig av maktmedel skall hen lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till utbildningsanordnaren (bildningschefen)
- Dokumenteras i Wilma
- Övervakning skall ordnas
- Meddelas vårdnadshavarna

- Nödvändig elevvård skall ordnas (GrUL 36 h §)

Rätt att omhänderta föremål eller ämnen (GrUL 36 d, f och g §)

Rektorn och en lärare vid en skola har rätt att tillsammans eller var för sig under arbetsdagen frånta en elev ett förbjudet föremål eller ämne enligt 29 § 2 mom. eller ett sådant föremål eller ämne som eleven stör undervisningen eller inläringen med.

Försöker en elev som innehar ett föremål eller ämne som ska omhändertas förhindra omhändertagandet genom att göra motstånd, har rektorn och en lärare vid skolan rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att frånta eleven föremålet eller ämnet och som med hänsyn till elevens ålder och situationens hotfullhet eller motståndets allvar och en samlad bedömning av situationen kan anses vara försvarbara. Rätten att använda maktmedel gäller enbart föremål eller ämnen som äventyrar elevens eller andras säkerhet och föremål eller ämnen som eleven stör undervisningen eller inläringen med.

- Maktmedelsredskap får inte användas vid beslagtagandet
- Dokumenteras i Wilma
- Meddelas vårdnadshavarna
- En lärare eller rektor som använt sig av maktmedel ska lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till utbildningsanordnaren (bildningschefen)
- Åtgärderna får inte ingripa i elevens personliga integritet i större omfattning än vad som är nödvändigt för att trygga studieron och säkerheten
- Vid omhändertagande av föremål och ämnen ska den diskretion som omständigheterna kräver iakttas
- Föremål eller ämnen som använts för att orsaka störningar och som omhändertagits av en lärare eller rektor ska överlämnas till eleven efter lektionen eller skoltillställningen. Om det är sannolikt att det störande beteendet fortsätter efter lektionen ska det föremål eller ämne som använts för att orsaka störningar överlämnas till eleven senast vid arbetsdagens slut
- Sådana förbjudna föremål och ämnen som avses i 29 § 2 mom. överlämnas till elevens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Föremålen och ämnena ska dock överlämnas till polisen eller till någon annan i lag föreskriven myndighet, om eleven, dennes vårdnadshavare eller lagliga företrädare inte har laglig rätt att inneha dem
- Före överlämnandet ska föremålet eller ämnet förvaras omsorgsfullt. Överlämnandet ska ske så fort som möjligt efter det att föremålet eller ämnet har omhändertagits. Narkotika, skjutvapen, vapendelar, patroner, projektiler, gassprayer och explosiva varor som har omhändertagits ska omedelbart överlämnas till polisen
- Om vårdnadshavaren inte inom tre månader efter det att han eller hon fått meddelande om omhändertagandet avhämtar föremålet eller ämnet får det bevisligen förstöras. Överlämnande och förstörande av föremål och ämnen ska registreras i Wilma.
- Användningen av åtgärderna ska planeras i skolorna och anvisningar ska ges om användningen

Rätt att granska elevernas saker (GrUL 35 e och f §)

Skolans lärare och rektor har rätt att under arbetsdagen granska de saker som en elev har med sig och de förvaringsutrymmen i skolan som eleven förfogar över och att utföra en yttlig granskning av elevens kläder för att omhänderta ett förbjudet föremål eller ämne som avses i 29 § 2 mom. och med vilket den egna säkerheten eller någon annans säkerhet kan äventyras, om det är uppenbart att eleven innehar sådana föremål eller ämnen och eleven trots begäran vägrar att överlämna dem eller inte på ett tillförlitligt sätt visar att han eller hon inte innehar sådana.

- Används då man har anledning att tro att säkerheten äventyras; rätten att granska gäller **farliga föremål** (inte exempelvis tobaksaskar) **och det måste vara uppenbart att eleven besitter ett förbjudet föremål eller ämne**
- Eleven ska meddelas orsaken till granskningen innan den utförs
- Granskningen får utföras endast av en person som är av samma kön som eleven
- En annan myndig person som hör till skolans personal ska närvara vid granskningen, om möjligt en sådan person som eleven utser
- Avvikelse från det sätt att utföra granskningen på som föreskrivs i de två ovannämnda punkterna får dock göras om det på grund av ärendets brådskande natur är absolut nödvändigt med tanke på säkerheten
- Åtgärderna ska genomföras på ett så säkert sätt som möjligt
- Åtgärderna får inte ingripa i elevens personliga integritet i större omfattning än vad som är nödvändigt för att trygga studier och säkerheten
- Vid granskning av en elev ska den diskretion som omständigheterna kräver iaktas
- Granskning av en elev och omhändertagande av föremål och ämnen ska registreras i Wilma
- Vårdnadshavarna ska meddelas
- Användning av åtgärderna ska planeras i skolorna och anvisningar ska ges om användningen

4. Elevens rättsskydd

De pedagogiska och disciplinära åtgärder och beslut som nämns i denna plan fattas av lärare eller rektor. Rätten att söka ändring gäller inte i alla beslut. Däremot kan man söka ändring i beslut om *skriftlig varning* och *avstängning av en elev för viss tid* hos Åbo förvaltningsdomstol. Besvär över dessa beslut ska anföras inom 14 dagar från det att elevens vårdnadshavare eller lagliga företrädare delgavs beslutet.

Beslutsfattaren är skyldig att till ett beslut som får överklagas genom besvär foga en besvärсанvisning. I besvärсанvisningen ges instruktioner för hur man går till väga för att söka ändring i beslutet och hur lång besvärstiden är.

Regionförvaltningsverkens enhet för bildningsväsendet kan ge allmänna råd och vägledning som rör rättsskydd inom undervisningsväsendet. Det är också möjligt att genom att lämna in ett klagomål be regionförvaltningsverket ta ställning till om utbildningsanordnaren i ett visst sammanhang har agerat i enlighet med gällande lag.

